

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 36 hallituksen esityksen johdosta laiksi eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 15 päivänä joulukuuta 1981 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 251 laiksi eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta.

Samassa tarkoituksessa eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 29 päivänä helmikuuta 1980 ed. M. Puhakan ym. lakialoitteen n:o 150 (1980 vp.) laiksi eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta ja 27 päivänä helmikuuta 1981 ed. Mattssonin ym. lakialoitteen n:o 133 laiksi eläkkeensaajien asumistukilain 4 ja 8 §:n muuttamisesta.

Tässä yhteydessä valiokunta on päättänyt ottaa myös käsiteltäväksi eduskunnan 12 päivänä kesäkuuta 1979 valiokuntaan lähettämän ed. Lillqvistin ym. toivomusaloitteen n:o 1343 (1979 vp.) asumistukijärjestelmän ulottamisesta koskemaan omakotitaloissa asuvia eläkeläisiä sekä eduskunnan 25 päivänä maaliskuuta 1980 valiokuntaan lähettämät ed. Lahti-Nuutilan ym. toivomusaloitteen n:o 653 (1980 vp.) asumistuen suorittamisesta omassa asunnossaan asuville eläkeläisille ja ed. M. Järvenpään ym. toivomusaloitteen n:o 636 kansaneläkelain ja asumistukilain epäoikeudenmukaisuuksien korjaamisesta.

Asian johdosta ovat olleet kuultavina hallitussihteeri Tuulikki Haikarainen sosiaali- ja terveysministeriöstä, osastopäällikkö Jussi Haapa-aho kansaneläkelaitoksesta, lainopillinen sihteeri Antero Jaakkola Suomen Kaupunkiliitosta, osastopäällikkö Leif Engfelt ja sosiaalisuunnittelija Sulo Aho Suomen Kunnallisliitosta, varatuomari Erik Nylund Finlands svenska kommunförbundista, tiedotussihteeri Antti Halme Eläkkeensaajien Keskusliitto ry:stä, järjestöpäällikkö Martti Havas Eläkeliitto ry:stä, pääsihteeri Arvo Niemi Kansallinen Eläkeläisliitto ry:stä, puheenjohtaja Paavo Aarnio Suomen Ruskaliitto ry:stä ja toiminnanjohtaja Rainer Nordström Svenska Pensionärsförbundet

ry:stä. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Lakiehdotuksessa esitetään kansaneläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen yhteydessä eläkkeensaajien asumistukilakia muutettavaksi siten, että järjestelmän piiriin pääsisivät nykyistä laajemmin myös omakotitaloissa asuvat eläkkeensaajat. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi kansaneläkejärjestelmän uudistuksesta aiheutuvat tekniset muutokset ja eräitä asumistuen määrään vaikuttavia rakenteellisia muutoksia. Niin ikään ehdotetaan kansaneläkeuudistuksen voimaantulosta aiheutuva asumistukien aleneminen estettäväksi suojasäännöksiin.

Lakialoitteessa n:o 150 (1980 vp.) ehdotetaan eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:ää muutettavaksi siten, että asumistuen määrään vaikuttavaa vuosituloa laskettaessa etuoikeutettaisiin tietty markkamäärä työ- ja virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella maksettavasta eläkkeestä taikka perhe-eläkkeestä.

Lakialoitteessa n:o 133 ehdotetaan lain 4 §:ää muutettavaksi siten, että säännöksessä mainittua rajatuloa korotettaisiin asumistuen pienentymisen estämiseksi, ja 8 §:ää muutettavaksi siten, että asumistuen määrää ei alennettaisi asumiskustannusten kohoamisen perusteella, jos edunsaajan vuositulossa ei ole tapahtunut huomattavaa muutosta.

Toivomusaloitteessa n:o 1343 (1979 vp.) ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi välittömästi toimenpiteisiin, jotta omakotitalossaan asuva eläkeläinen oikeutettaisiin saamaan kansaneläkelaitoksen maksamaa asumistukea.

Toivomusaloitteessa n:o 636 (1980 vp.) ehdotetaan, että hallitus antaisi eduskunnalle kiireesti esityksen, jolla korjattaisiin kansaneläkelain ja asumistukilain muutoksen yhteydessä vuoden 1980 alusta syntynyt epäoikeudenmukainen tilanne ja parannettaisiin asumistuen piiriin kuuluvien muiden eläkeläisten asemaa.

Toivomusaloitteessa n:o 653 (1980 vp.) ehdotetaan, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin eläkkeensaajien asumistukilain muuttamiseksi siten, että asumistukea voitaisiin maksaa myös niille eläkkeensaajille, jotka asuvat omissa asunnoissaan ja vastaavat niiden lämmityksestä.

Sosiaalivaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena, minkä vuoksi valiokunta on asettunut lakiehdotuksen hyväksymisen kannalle lukuun ottamatta lakiehdotuksen 2 §:ään tehtävää vähäistä teknistä tarkistusta sekä lakiehdotuksen voimaantulosäännöstä, jota valiokunta ehdottaa tarkistettavaksi siten, että asumistukien määrän alenemiset voitaisiin estää esitettyä tehokkaammin. Lisäksi valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 11 §:n 1 momentin säännöstä muutettavaksi siten, että kunnan osuus asumistukikustannuksista määräytyisi kuntaan makse-

tuista asumistuksista aiheutuvien todellisten kustannusten mukaan samalla tavalla kuin kansaneläkkeen lisäosissa. Tähän liittyen ehdotetaan lain 11 §:n 3 momentti kumottavaksi.

Laki- ja toivomusaloitteissa tehdyt ehdotukset ovat hallituksen esityksen suuntaisia, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa aloitteet hylättäviksi.

Valiokunta edellyttää, että eläkkeensaajien asumistukien määriä sekä kuntien asumistukiosuuksien kehitystä seurataan ja että hallitus epäkohtien ilmetessä antaa tarvittavat esitykset eduskunnalle.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78)

11 §:n 3 momentti ja 12 §,

muutetaan 2 §, 3 §:n 2 ja 3 momentti, 4 ja 6 §, 11 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti ja 14 §,

näistä 4 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 18 päivänä kesäkuuta 1980 annetulla lailla (455/80), sekä

lisätään lakiin uusi 8 a—8 c § seuraavasti:

2 §

Asumis(*poist.*)kustannuksilla tarkoitetaan:

(1—4 kohta kuten hallituksen esityksessä.)

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

3, 4, 6 ja 8 a—8 c §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

11 §

Asumistuesta aiheutuvat kustannukset jaetaan siten, että kansaneläkelaitos suorittaa niistä 56,5 ja kunnat yhdessä 43,5 prosenttia. Kunnan osuus *määräytyy kuntaan kunakin kuukautena maksettujen asumistukien yhteismäärän mukaan.* (*Poist.*)

13 ja 14 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös

(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Aikaisemmin asumistukivuositulona huomioon otetun lisäosan sijasta otetaan tulona huomioon 1 päivästä tammikuuta 1984 alkaen 3 momentissa tarkoitettun lain voimaantulosäännöksen 4 ja soveltuvin osin 5 momentin mukaan määrätty lisäosa. Jos asumistuki huomioon ottaen, mitä sanotun lain 25 §:ssä on säädetty täysimääräisestä lisäosasta, *mitä tämän lain 4 §:n 2 momentissa on säädetty perusomavastuun määrästä* ja mitä tämän lain 4 §:n 3 momentissa on säädetty lisäomavastuun suuruuteen vaikuttavista markkamääristä, alenisi, asumistuki maksetaan entisen suuruusena.

Sen estämättä, mitä edellä 3 ja 4 momentissa on säädetty, asumistuki määrätään kuitenkin tämän lain mukaan, jos asumistuensajan vuositulossa tapahtuu huomattava muutos, perhesuhteet muuttuvat tai asunto vaihtuu. Jos

asumiskustannukset vähenevät tai asumistuki alenee eläkkeensaajien asumistukilain 8 §:n 3 momentin mukaan tehtävässä tarkistuksessa, asumistukea ei alenneta edellä 3 ja 4 momentin viimeisessä virkkeessä mainituista syistä. (6 ja 7 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 150 (1980 vp.) ja 133 sisältävät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 1981

Lopuksi valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:ot 1343 (1979 vp.) sekä 636 ja 653 (molemmat 1980 vp.) hylättäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja M. Puhakka, varapuheenjohtaja Kauppi ja jäsenet Ajo, Alppi, Halonen, Joutsenlahti, Juntumaa, Kauppi-

nen, Mikkola, Pesola, Pokka, Pursiainen, Raudaskoski, Savolainen, Stenius-Kaukonen ja Ziliacus sekä varajäsenet Hyrynkangas ja Peltola.
